

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ДЭРГЭДЭХ СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

ᠰᠡᠯᠡᠨᠭᠡ ᠠᠶᠢᠮᠭᠢᠨ
ᠨᠢᠶᠭᠡᠮ, ᠡᠳᠢᠶᠢᠨ ᠵᠠᠰᠭᠢᠨ
ᠲᠠᠨᠢᠯᠴᠠᠭᠤᠯᠠ

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

2019 I-X

Мэдээллийн нэгдсэн лавлах: WWW.1212.MN

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ДЭРГЭДЭХ
СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

**СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН НИЙГЭМ
ЭДИЙН ЗАСГИЙН БАЙДАЛ**

10 сар
2019

ГАРЧИГ

Ерөнхий тэмдэглэл.....	
АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛБАР	4
1. ХҮН АМ, НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	15
1.2 ЭРҮҮЛ МЭНД	16
1.3 ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ	22
1.4 ГЭМТ ХЭРЭГ	25
1.5 ХИЛЭЭР ОРСОН, ГАРСАН ИРГЭД.....	26
2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	27
2.1 МӨНГӨ, ЗЭЭЛ	27
2.2 АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСӨВ	29
2.3 ГАДААД ХУДАЛДАА	31
2.4 ҮНЭ	31
3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ	
3.1 ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ	36
3.2 АЖ ҮЙЛДВЭР.....	40
4. БУСАД.....	43

Ерөнхий тэмдэглэл

- I. Товчилсон тэмдэглэлгээ:
- ГХ- Гэмт хэрэг
  - Х.н-Хэмжих нэгж
  - ХАА- Хөдөө аж ахуй
  - АҮ - Аж үйлдвэр
  - ЖДҮ- Жижиг дунд үйлдвэрлэл
  - СЭ - Сэлэнгэ
  - НХ – Нийгмийн халамж
  - ХЧТА-Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдсан
  - ЖА-Жирэмсний амралт
  - ҮОМШӨ-Үйлдэрийн осол мэргэжлээс шалгаалах өвчин
  - НӨАТ-Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар
  - НДШ-Нийгмийн даатгалын шимтгэл
- II. Саруудыг ромбо тоогоор тэмдэглэв. (I, II, III, IV, V, VI ...г.м)
- III. Тухайн сарыг оруулсан жилийн эхнээс өсөн нэмэгдэх дүнг харуулахдаа I-IV, I-X зэргээр илэрхийлэв
- IV. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:
- ... Мэдээлэл байхгүй
  - Х Бүтцийн өөрчлөлт
  - 0.0 Маш бага тоо
  - +, - Зөрүү
  - Гүйцэтгэл байхгүй
  - * Дахин
- "Үүнээс" гэдгийг харуулах бөгөөд зарим тохиолдолд тухайн үзүүлэлтийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн нийлбэр нэгдсэн дүнтэй тэнцэхгүй байж болно.
- V. "Төл" нь төлөвлөгөө, "Гүйц" нь гүйцэтгэл
- VI. Орон дэвшүүлэлтээс хамаарч зарим үзүүлэлтийн нийлбэр нь дүнтэйгээ, бүтцийг хувиар илэрхийлэхэд 100.0 хувиас бага зэрэг зөрүүтэй байж болно.

АРГАЧЛАЛЫН ТАЙЛБАР

Хүн амын тоо. Тодорхой хугацаанд, тухайн нутаг дэвсгэрт оршин суугаа хүн амын тоог илэрхийлнэ. Хүн амын тоог бэлэн болон суурин хүн амаар тооцдог.

Амьд төрөлт: Жирэмслэлтийн хугацаанаас хамаарахгүйгээр ердийн төрөлтөөр эсвэл мэс ажилбараар ургийг умайнаас гарган авсны дараа нярай амьсгалж байсан, эсвэл амьдын бусад ямар нэгэн шинж тэмдэг, өөрөөр хэлбэл, зүрхний цохилт, хүйний судасны лугшилт, булчингийн тодорхой хөдөлгөөн илэрч байгааг (хүй эсвэл эхэсийг салгасан эсэхийг харгалзахгүй) хамруулна.

Төсөв: Аймгийн төсвийн орлого зарлага нь төвлөрсөн төсвийн болон орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагаас бүрдэнэ.

Чанаргүй зээл: Хэвийн бус, эргэлзээтэй, муу зээл буюу зээл, хүүгийн хугацаа 91-ээс дээш хоног хэтэрсэн зээлийг хамруулна.

Нийгмийн даатгал: Иргэн, төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлэн, даатгуулагч иргэн өндөр наслах, хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу хөдөлмөрийн чадваргүй болох, өвчлөх, ажилгүй болох үед өөрт нь, тэрчлэн нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр олгох зориулалттай нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм.

Нийгмийн даатгалын сан: Ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах, нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдэнэ. Нийгмийн даатгалын хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг даатгуулагчид тооцно.

Тэтгэвэр: Даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөгжлийн бэрхшээлтэй болоход хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, эсхүл өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүртэл, нас барахад нь түүний гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүд /хүүхэд 16 нас, сургуульд суралцаж байгаа бол 19 нас хүртэл/-ийн нийгмийн баталгааг хангах зорилгоор нийгмийн даатгалын сангаас сар бүр олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Тэтгэмж: Хөдөлмөрийн чадвараа түр алдах, жирэмслэх, амаржих, нас барах тохиолдолд нийгмийн даатгалын сангаас даатгуулагчид нэг удаа олгох мөнгөн хөрөнгө байна.

Ажилгүйчүүд: Ажилгүйчүүдийн тоонд олон улсын стандарт ангиллын дагуу Монгол улсын хуулиар зөвшөөрөгдсөн хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй эрж, хайж байгаа хөдөлмөр эрхлэлтийн албанд бүртгүүлсэн хүмүүс орно.

Үнэ: Аймгийн төвийн захад борлогдож байгаа болон хөдөө аж ахуйн гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнийг харуулна.

Хэрэглээний үнийн индекс: Өрх орлогоороо өөрсдийн хэрэгцээнд худалдан авсан, үйлчлүүлсэн хамгийн чухал эн тэргүүний нийтлэг хэрэгцээтэй бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлтийг тэдгээрийн хэрэглээний зардалд эзлэх хувиар жигнэсэн дундаж юм.

Гэмт хэрэг: Хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэгт бусдыг амиа хорлоход хүргэх, иргэдийн эрх чөлөө, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг болон хүнийг санаатай алах, болгоомжгүй алах хэргийг, хүүхэд гэр бүл нийгмийн ёс суртахууны эсрэг гэмт хэрэгт хүчингийн хэргийг оруулав.

Хээлтэгч мал: Нас гүйцсэн эм малыг хамруулна.

Зүй бусаар хорогдсон малын тоонд: Халдвартай, халдваргүй өвчин, зуд, үер ус, гал түймэр, аянга, цахилгаан зэрэг гэнэтийн аюул болон араатан, жигүүртэнд идүүлэх, худаг, хавцалд унах зэрэг хариулга, маллагаатай холбоотой бусад шалтгаанаар хорогдсон малыг хамруулна.

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд зах зээлд болон өөрийн эцсийн хэрэглээнд зориулж үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүнээс бүрдэнэ.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн: Аж ахуйн нэгж, байгууллагын тайлант хугацаанд худалдсан буюу гадагш гүйцэтгэсэн ажил, үйлчилгээний хэмжээ юм.

Сэлэнгэ аймгийн нийгэм, эдийн засгийн байдал (2019 оны эхний 10 сарын байдлаар)

1. НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

1.1 Хүн ам

2019 оны эхний 10 сарын байдлаар манай аймагт бусад аймаг хотоос бүгд 2 286 хүн шилжин ирсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 78 (3.3%) хүнээр буурсан үзүүлэлттэй байна. Нийт шилжин ирэгсдийн 1 128 (49.3%) нь эрэгтэйчүүд, 1 158 (50.7%) нь эмэгтэйчүүд байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс эрэгтэйчүүдийн тоо 6 (0.5%) хүнээр өсч, эмэгтэйчүүдийн тоо 84 (6.8%) хүнээр буурсан байна.

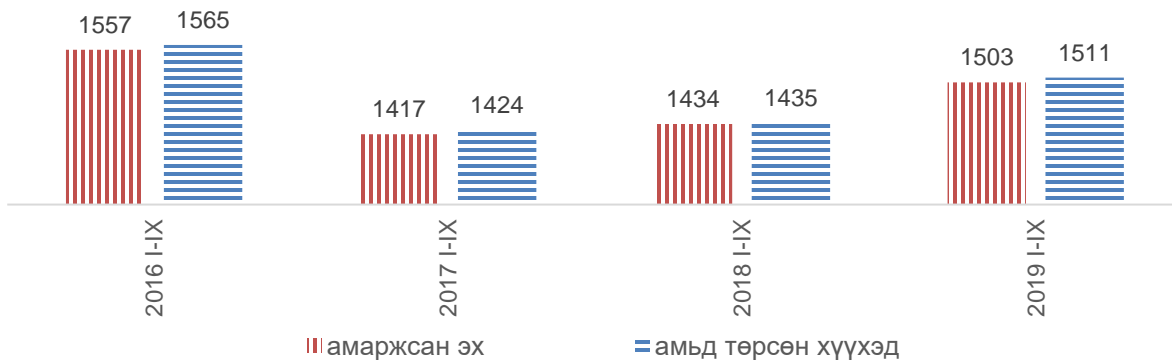

1.2 Эрүүл мэнд

Эхний 10 сарын байдлаар аймгийн хэмжээгээр нийт 1 503 эх амаржиж, 1 511 хүүхэд төрүүлсэн нь өнгөрсөн оны мөн үеэс амаржсан эх 69 (4.8%)-өөр, амьд төрсөн хүүхэд 76 (5.3%)-аар нэмэгдсэн байна. Төрөлтийг насны бүтцээр нь харахад 25-29 насны 437 (29.1%), 20-24 насны 350 (23.2%), 30-34 насны 379 (25.2%), 35-39 насны 228 (15.2%), 40-44 насны 31 (2.1%), 45-49 насны 2 (0.1%), 20 хүртэлх насны 76 (5.1%)-ийг тус тус эзэлж байна.

Нас барсан хүний тоо 444 байгаа нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 14 (3.3%) хүнээр өссөн байна. Нийт нас баралтын шалтгааны 11.3 хувь нь осол гэмтлийн, 20.6 хувь нь хорт хавдрын өвчний шалтгаантай байна. 0-1 насны хүртэлх хүүхдийн эндэгдэл 14, 1-5 насны хүүхдийн эндэгдэл 5 тохиолдол тус тус бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 11.7 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Төрсөн эх, амьд төрсөн хүүхэд

Халдварт өвчнөөр 575 хүн өвчилж бүртгэгдсэн нь урьд оны мөн үеэс 96 (14.3%)-аар буурсан байна. Нийт халдварт өвчний 58.6 хувийг бэлгийн замын халдварт өвчин, 25.0 хувийг сүрьеэ, 16.4 хувийг бусад халдварт өвчин эзэлж байна.

2019 онд нийт 338 525 үзлэг хийсний 29.7 хувийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг, 22.7 хувь нь гэрийн идэвхитэй үзлэг, 28.2 хувь нь диспансерийн хяналтын үзлэг эзэлж, нийт 27 183 дуудлаганд үйлчилсний 13.3 хувийг алсын дуудлагаар үйлчилж яаралтай тусламж үзүүлсэн.

1.3 Хөдөлмөр

2019 оны эхний 10 сарын байдлаар бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 642 болсон нь өмнөх оны мөн үеэс 89 (12.2%) хүнээр буурч, өмнөх сараас 65 (9.2%) хүнээр буурсан байна. Нийт бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 642 болсны 342 (53.3%) нь эмэгтэйчүүд байна. Бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн 55.0 хувийг ерөнхий боловсролтой, 29.4 хувийг дээд боловсролтой, 11.7 хувийг мэргэжилтэй ажилчид, 3.4 хувийг тусгай дунд боловсролтой, 0.5 хувийг боловсролгүй хүмүүс эзлэх боллоо. Шинэ ажлын байранд 836 иргэн ажилд зуучлагдсаны 253 иргэн ХАА, ан агнуур, ОАА, загас агнуурын салбарт, 147 иргэн боловсруулах үйлдвэрт, 93 иргэн барилгын салбарт, 81 иргэн худалдаа, гэр ахуйн засвар, үйлчилгээний салбарт, 62 иргэн уул уурхайн салбарт, 53 иргэн захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны салбарт, 45 иргэн зочид буудал, зоогийн газрын салбарт, 27 иргэн төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагааны салбарт, 26 иргэн боловсролын салбарт, 49 иргэн бусад салбарт ажилд орсон байна.

Энэ сард бүртгэлтэй ажилгүйчүүдээс 187 хүн ажилд зуучлагдан орж, 179 хүн идэвхгүйн улмаас хасагдаж, 301 хүн шинээр бүртгэгдсэн байна.

1.4 Нийгмийн даатгал, халамж

2019 оны эхний 10 сарын байдлаар тэтгэврийн даатгалын сангаас 16 842 тэтгэвэр авагчдад 58 666.6 сая төгрөгийг олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс тэтгэвэр авагчид 569 (2.8%) хүнээр өсч, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 5 562.8 (10.5%) сая төгрөгөөр өссөн байна. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас 6 409 хүнд 6 633.5 сая төгрөгийг ХЧТА, ЖА, оршуулга, ҮОМШӨ-ны даатгалын сангаас ҮО тэтгэвэр, ХЧТА-ны тэтгэмж, нөхөн төлбөр, сувиллын зардалд 286 хүнд 935.6 сая төгрөг, Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас 476 хүнд 705.3 сая төгрөгийг ажилгүйдлийн тэтгэмжид тус тус олгожээ.

Нийгмийн халамжийн сангаас 42 562 хүнд 12 219.2 сая төгрөгийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжийг олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчид 3 800 (9.8%) хүнээр өсч, олгосон тэтгэвэр тэтгэмжийн хэмжээ 555.5 (4.8%) сая төгрөгөөр өсчээ.

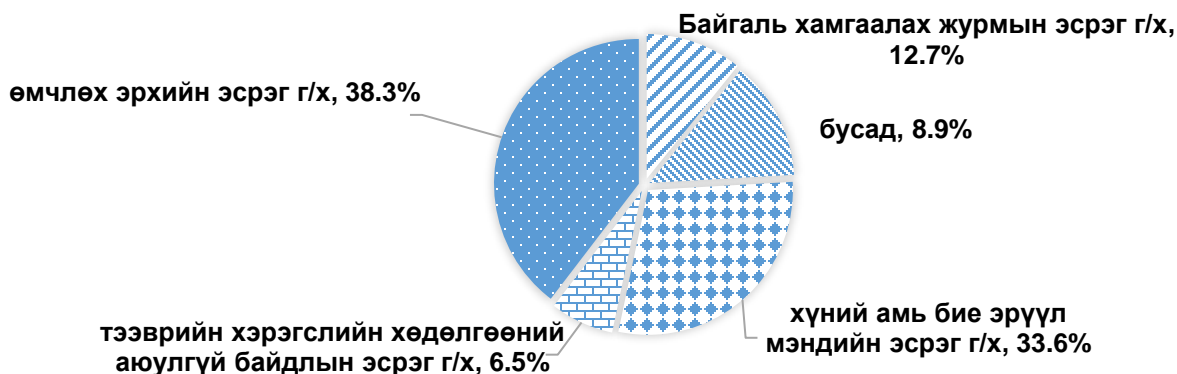
1.5 Гэмт хэрэг

2019 оны эхний 10 сарын байдлаар нийт 664 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн өмнөх оны мөн үеэс 12 (1.8%)-аар өссөн байна. Нийт гэмт хэргийн 144 (21.6%) нь согтуугаар үйлдэгдсэн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулахад 5 (3.5%)-иар буурсан байна.

Иргэн болон байгууллагад нийт 1918.4 сая төгрөгийн хохирол учирсан нь өмнөх оны мөн үеэс 495.9 (1.4дахин) сая төгрөгөөр өссөн байна. Учирсан хохирлоос 846.9 сая төгрөгийг нөхөн төлүүлж, нөхөн төлөлт 44.1 хувьтай байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 255 (40.7%) нь өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг, 223 (31.7%) нь хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг гэмт хэрэг, 84 (13.2%) нь байгаль хамгаалах журмын эсрэг гэмт хэрэг, 43 (6.5%) нь тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, 59 (7.9%) нь бусад төрлийн гэмт хэрэг эзэлж байна. Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэргийн 44 (7.2%) нь малын хулгай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 20 (4.5%)-аар өссөн байна.

Бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, төрлөөр, хувиар

1.6 Хилээр орсон, гарсан иргэд

Сэлэнгэ аймгийн Алтанбулаг болон Сүхбаатар боомтоор давхардсан тоогоор 567.7 мянган зорчигч нэвтэрсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 63.1 (10.0%) мянган хүнээр буурсан байна. Нийт зорчигчдын 442.2 (77.9%) мянга нь Монгол иргэд, 125.5 (22.1%) мянга нь гадаад иргэд байна. Энэ нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад хилээр нэвтэрсэн Монгол иргэдийн тоо 57.6 (11.5%) мянган хүнээр, гадаад иргэдийн тоо 5.5 (4.2%) мянган хүнээр буурсан үзүүлэлтэй байна.

Монгол-Оросын хилийг хялбарчилсан журмаар хил нэвтрэх эрхийн үнэмлэхээр 26 024 хүн зорчсон байна.

Хилээр орсон гарсан иргэд

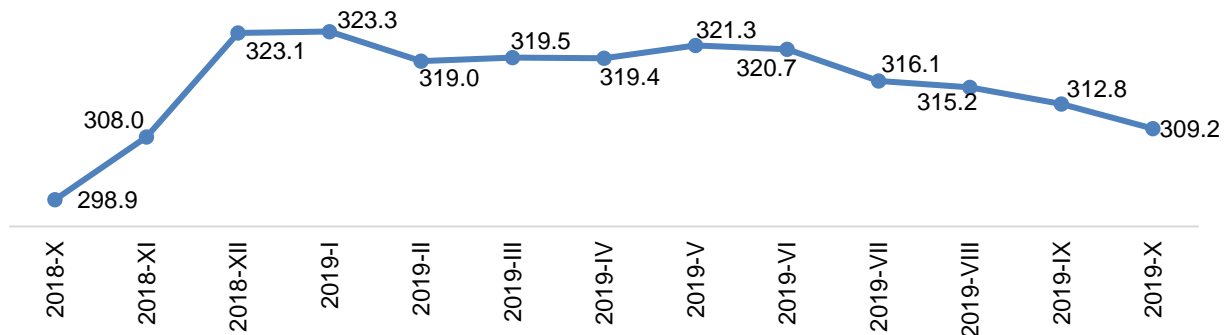
2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2.1 Мөнгө, банк

Монгол банкны мэдээгээр зээлийн өрийн үлдэгдэл 309 240.1 сая төгрөг байгаа ба үүний 2.8 хувийг чанаргүй зээл эзэлж байна. Нийт харилцахын үлдэгдэл 32 794.2 сая төгрөг, иргэдийн мөнгөн хадгаламж 100 867.6 сая төгрөг байна.

Зээлийн өрийн үлдэгдэл /тэрбум.төг/

2.2 Төрийн сан

2019 оны 10 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээгээр орон нутгийн төсвийн орлого 16 924.4 сая (104.6%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна. Үүнээс аймгийн төсвийн орлого 12 386.9 сая (103.1%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй, сумдын төсвийн орлого 4 537.4 сая (108.6%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна. 2019 оны 10 дугаар сарын төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээгээр орон нутгийн төсвийн зарлага 71 004.4 сая (89.5%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна. Үүнээс орон нутгийн төсвийн байгууллагуудын зарлага 31 677.8 сая (85.2%), Тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын төсвийн зарлага 39 326.5 сая (93.3%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Сумдад 10 948.8 сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэг, 36 578.7 сая төгрөгийн тусгай зориулалтын шилжүүлэг, 2 257.3 сая төгрөгийн орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлгийг тус тус шилжүүлсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгийн гүйцэтгэл 316.5 сая (99.6%) төгрөгийн гүйцэтгэлтэй гарсан байна..

Орон нутгийн төсвийн орлого, зарлагын гүйцэтгэл, /сая.төг/

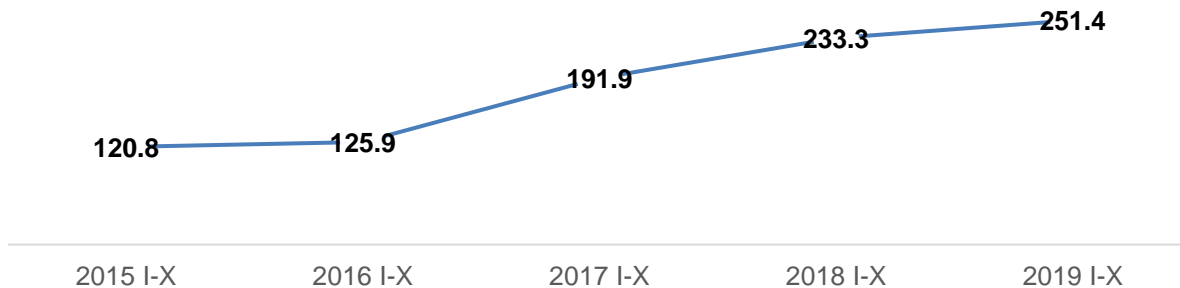

2.3 Гадаад худалдаа

Сэлэнгэ аймагт 2019 оны эхний 10 сарын байдлаар гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 251.4 сая америк доллар, үүнээс экспорт 4.2 сая америк доллар, импорт 247.2 сая америк доллар байна. Нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 18.1 (7.7%) сая америк доллар, үүнээс экспорт 0.8 (25.5%) сая америк доллар, импорт 17.2 (7.5%) сая америк доллараар тус тус өссөн байна.

Гадаад худалдааны бараа эргэлт, сая.\$

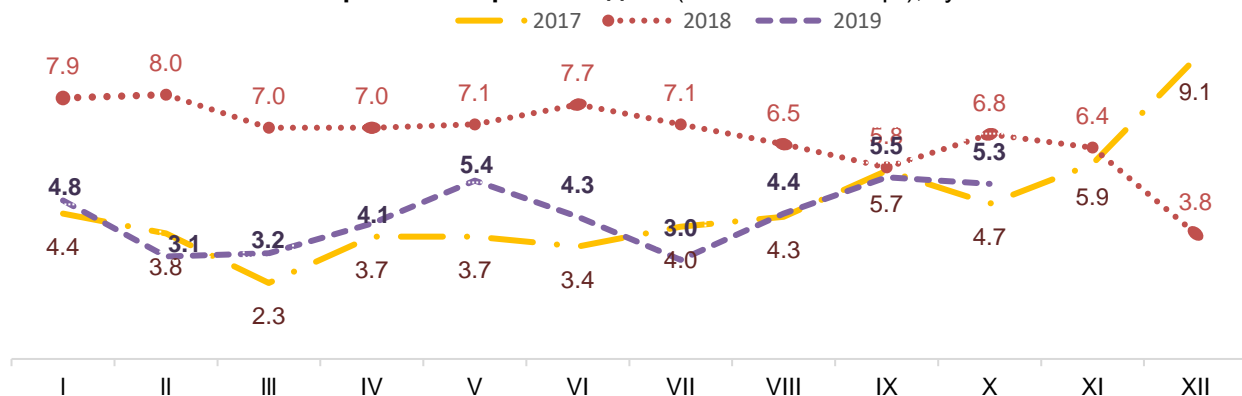
2.4 Хэрэглээний үнийн индекс

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2019 оны 10 сард өмнөх сараас 0.2 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеэс 5.3 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх оны мөн үеэс 5.3 хувиар өсөхөд хүнсний бараа согтууруулах бус ундаа 12.9 хувь, боловсролын үйлчилгээ 11.5 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, хийн болон бусад түлш 5.1 хувь, тээвэр 2.7 хувь, гэр ахуйн тавилга гэр ахуйн бараа 1.7 хувь, тээвэр 1.1 хувь, согтууруулах ундаа тамхи мансууруулах бодис 1.0 хувь, хувцас, бөс бараа, гутал 0.2 хувиар тус тус өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ өмнөх сараас 0.2 хувиар буурахад амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ 3.7 хувиар, хүнсний бараа согтууруулах бус ундаа 0.7 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс (өмнөх оны мөн үе), хувь

Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний үнэ

Малын үнэ 2018 оны мөн үеэс 10.000-700.000 төгрөгөөр өссөн байна. Түүхий эдийн үнийн хувьд адууны шир 2.000 (5 дахин) төгрөг, үхрийн шир 2.000 (10 дахин) төгрөг тус тус буурсан байна.

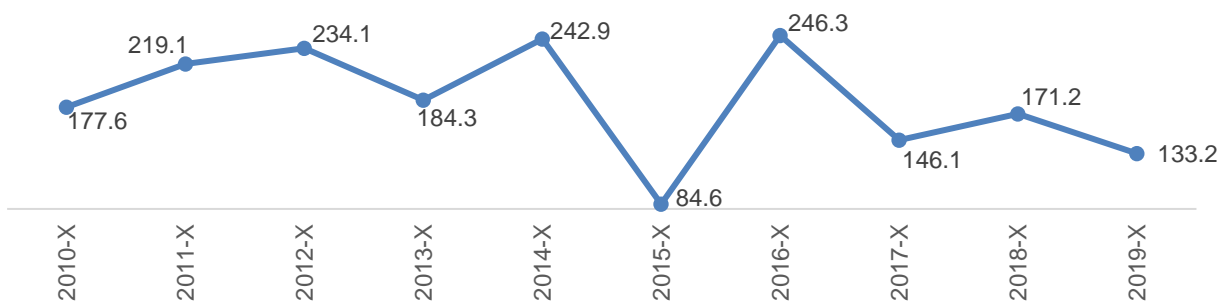
3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

3.1 Хөдөө аж ахуй

2019 оны 10 дугаар сарын ургац хураалтын явцын мэдээгээр үр тариа 133.2 мян.тн, төмс 33.5 мян.тн, хүнсний ногоо 29.0 мян.тн хураан авчээ. Үүнийг 2018 оны мөн үетэй харьцуулахад үр тариа 38.0 (22.2%) мян.тонн, хүнсний ногоо 3.0 (9.3%) мян.тонн-р тус тус бага, төмс 0.5 (1.4%) мян.тонн их ургац хураан авсан байна. Аймгийн хэмжээнд 134.2 мян.тонн хадлан хураан авсан байна.

Хураан авсан үр тариа /мян.тн/

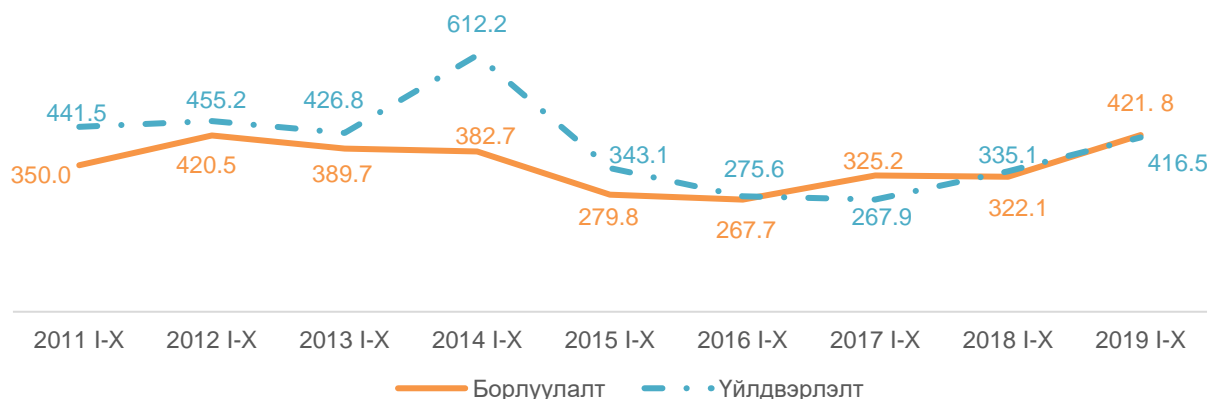

3.2 Аж үйлдвэр

2019 оны эхний 10 сарын байдлаар аж үйлдвэрийн салбарт 416.5 тэрбум төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж, 421.8 тэрбум төгрөгийн борлуулалт хийгдсэн нь урьд оны мөн үеэс үйлдвэрлэлт 81.4 (24.3%) тэрбум төгрөгөөр, борлуулалт 99.8 (31.0%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүний 269.9 (64.8%) тэрбум төгрөг нь уул уурхайн салбарт, 138.9 (33.3%) тэрбум төгрөг нь боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт, 7.6 (1.8%) тэрбум төгрөг нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт салбарт бүтээгджээ.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт, борлуулалт (тэрбум төг)

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ СТАТИСТИК ҮЗҮҮЛЭЛТ

4.1 Цаг уур орчны мэдээ

ТАНЫ АНХААРАЛД

Цаг агаарын сарын урьдчилсан мэдээнд тухайн сард агаарын дундаж температур болон орох хур тунадасны хэмжээ нь олон жилийн дундажтай харьцуулахад ямар байхыг баруун (Баян-Өлгий, Ховд, Увс, Завхан, Говь-Алтай, Баянхонгор), төв (Архангай, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Булган, Сэлэнгэ, Төв, Орхон, Дархан-Уул), зүүн (Хэнтий, Дорнод, Сүхбаатар), говийн (Дундговь, Өмнөговь, Дорноговь, Говь-Сүмбэр) нутгийн гэсэн **4 бүс** нутаг тус бүрээр ялган зааж өгдөг. Түүнчлэн хэдий үед нутгийн аль хэсэгт дулаарах, хүйтрэх, бороо, цас орох, салхи шуурга болохыг тусгана. Цаг агаарын үзэгдэл нутгийн **30 хувиас** хэтрэхгүйгээр зурвас газраар ажиглагдах тохиолдолд “зарим газраар”, **30-70 хувьд** “ихэнх нутгаар”, **70 хувиас дээш** нутгийг хамрах тохиолдолд “бүх нутгаар” гэсэн нэр томъёо хэрэглэдэг. Дулааны улиралд агаарт болон хөрсний гадарга дээр температур **00**-аас бага болж хүйтрэхийг “очир хүйтрэл” гэнэ.

Цаг агаарын урьдчилсан мэдээг өдөр бүр 12 цагаар болон нэг, тав хоногоор нарийвчлан гаргаж радио, телевиз, хэвлэлээр нийтэд мэдээлдэг. Цаг агаарын байдал эрс өөрчлөгдөн цаашид хөдөө аж ахуйн болон эдийн засгийн бусад салбарын хэвийн үйл ажиллагаанд саад хийхээр аюултай үзэгдлийн хэмжээнд хүрч болзошгүй тохиолдолд “Урьдчилан анхааруулах мэдээ”, “Урьдчилан сэрэмжлүүлэх мэдээ” гаргаж радио, телевизээр нийт ард иргэдэд, харин ноцтой бэрхшээл учруулж эд хөрөнгө, иргэдийн амь нас хохирохоор онц аюултай үзэгдлийн хэмжээнд хүрэхээр бол “Гамшигт үзэгдлээс урьдчилан сэргийлэх мэдээ” гаргаж “Харанга” дохиотойгоор мэдээлэх ба мэдээллийг онцгой байдлын шугамаар нийт ард иргэд, төр засгийн бүх шатны удирдлагад яаралтай хүргэдэг. Засаг дарга нар “Гамшигт үзэгдлээс урьдчилан сэргийлэх мэдээ”-г хүлээн авмагц мэдээллийг өөрийн харъяа нутаг дэвсгэрийн иргэдэд хүргэх, гамшгаас хамгаалах, гамшгийн голомтод ажиллах, сэргээн босгох үйл ажиллагааг шуурхай зохион байгуулах үүрэгтэй.

Ус, цаг агаарын гамшигт үзэгдлийн улмаас хүний амь нас эрсдсэн, байгаль орчин, эд хөрөнгөнд хохирол учирсан тохиолдолд сум, дүүргийн Засаг дарга ажлын хэсэг томилон ажиллуулж, уг гамшигт үзэгдлээс хамгаалах талаар зохион байгуулсан арга хэмжээ, үр дүн, учирсан хохирол, гарсан зардлын талаархи мэдээллийг нэгтгэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, Онцгой байдлын газар, хэлтэс, Улсын онцгой байдлын ерөнхий газарт, аймгийн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв Ус цаг уурын хүрээлэнд 3 хоногийн дотор тус тус ирүүлнэ. Цаг агаарын мэдээний талаар лавлах, эсвэл байгаль цаг уурын сонин хачин үзэгдлийн талаархи мэдээллийг Улаанбаатар хотын 326606, **326609** утсаар өгөх юмуу “УБ-46, Жуулчны гудамж-5, Ус цаг уурын хүрээлэнгийн “Урьдчилан мэдээлэх сектор” гэсэн хаягаар ирүүлнэ.

Уур амьсгалын тойм

Climate review

Уур амьсгалын дунджаар агаарын температурын сарын дундаж нь манай аймгийн нутгаар 8-13 градус хүйтэн байдаг. Гэвч зарим жил энэ утгаас нийлээд хазайдаг. Тухайлбал: 1988, 1990, 1994, 1995, 1999, 2001, 2005-2008 онд ихэнх сумдын нутгаар олон жилийн дунджаас 1-3 градусаар дулаан байсан ба өдрийн үнэмлэхүй их температур 5-10 градус хүрч дулаарсан бол 1986, 1987, 1993, 1996, 2000, 2002, 2003, 2009, 2012 онд ихэнх сумдын нутгаар олон жилийн дунджаас 1-6 градусаар хүйтэн байсан бөгөөд 2000 онд үнэмлэхүй бага температур 28-33 градус хүрч хүйтэрч байв.

Энэ сард нутгийн баруун хэсгээр 4-7 мм хур тунадас ордог боловч жил бүр харилцан адилгүй. Тухайлбал: 1980, 2000, 2002, 2003 онд 1-3 дахин их цас орсон бол 1988, 1995, 1997, 1999, 2004-2008 онд ихэнх сумдын нутгаар дунджаас бага цас оржээ.

Олон жилийн дунджаар ихэнх сумдын нутгаар 2-8 см зузаан цас тогтдог боловч цас их орсон жил 20 см хүрдэг. Цасан шуурга жил бүр 2-5 удаа, зарим жил 6-8 удаа ажиглагддаг. Салхи 15 м/с-ээс хүчтэй болох тохиолдол 2-3 удаа ажиглагддаг. Сүүлийн жилүүдэдажиглагдсан салхины үнэмлэхүй их хурд 1991 онд ихэнх сумдын нутгаар 18-28 м/с хүчтэй шороон болон цасан шуурга шуурч байжээ.

ЦАГ АГААРЫН УРЬДЧИЛСАН МЭДЭЭ

Weather forecast

Агаарын температурын сарын дундаж нь 8-13 градус хүйтэн байдаг бөгөөд энэ сард олон жилийн дунджийн орчим байх төлөвтэй байна /1 дүгээр зураг/.

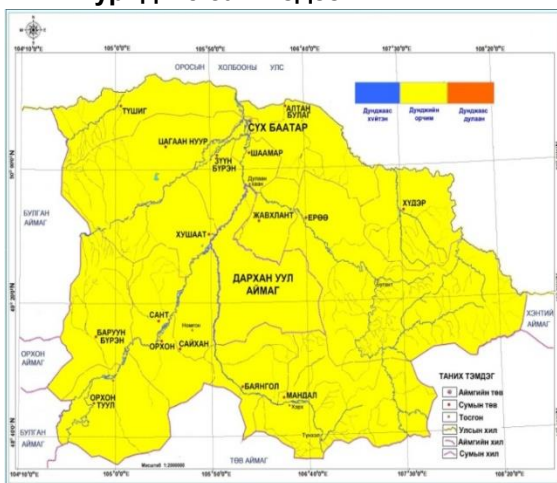
Нэгдүгээр арав хоногийн эхний хагаст шөнөдөө 9-14 градус хүйтэн, өдөртөө 1 градус хүйтнээс 4 градус дулаан байх төлөвтэй байна. Нэгдүгээр арав хоногийн сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үе, гуравдугаар арав хоногийн сүүлчээр бага зэрэг хүйтэрч Орхон, Сэлэнгэ, Ерөө голуудын сав дагуух нутгаар шөнөдөө 26-31 градус өдөртөө 14-19 градус хүйтэн, бусад сумдын нутгаар шөнөдөө 22-27 градус, өдөртөө 13-18 градус хүрч хүйтрэх төлөвтэй.

Энэ сард олон жилийн дунджийн орчим цас орох төлөвтэй /2 дугаар зураг/.

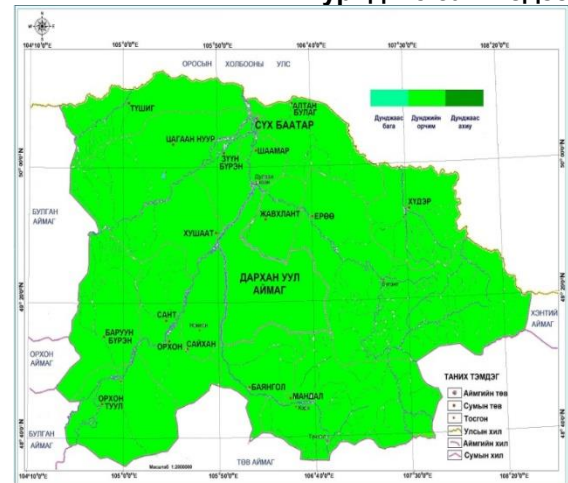
Нэгдүгээр арав хоногийн дунд ба сүүлч, хоёрдугаар арав хоногийн дунд үеэр нутгийн хойд хэсгээр, гуравдугаар арав хоногийн сүүлчээр зарим сумдын нутгаар цас орох төлөвтэй.

Салхи нэг болон хоёрдугаар арав хоногийн дунд болон сүүлчээр, гуравдугаар арав хоногийн сүүлчээр зарим сумдын нутгаар 16-18 м/с хүртэл ширүүсч шороон болон цасан шуурга шуурах төлөвтэй.

11-р сарын агаарын температурын урьдчилсан мэдээ

11-р сарын хур тунадасны урьдчилсан мэдээ

5. БУСАД

а . Хяналт шалгалт

Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар 2019 оны эхний 10 сарын байдлаар 1 529 аж ахуйн нэгж байгууллага, 310 иргэнд хяналт, шалгалт хийж, 3 481 зөрчил дутагдал илрүүлж, 1 751 зөрчил арилгуулсан байна.

б. Онцгой байдлын газрын мэдээ

Сэлэнгэ аймгийн хэмжээнд он гарсаар 553 объект, 17 айл өрх үзлэг шалгалтанд хамрагдаж, 1 943 зөрчил илрүүлэн, 650 зөрчил дутагдлыг арилгуулсан байна. 2019 оны

эхний 10 сарын байдлаар объектод 112, ой хээрийн 16 гал түймэр гарч 469.2 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

в. Түүвэр судалгаа

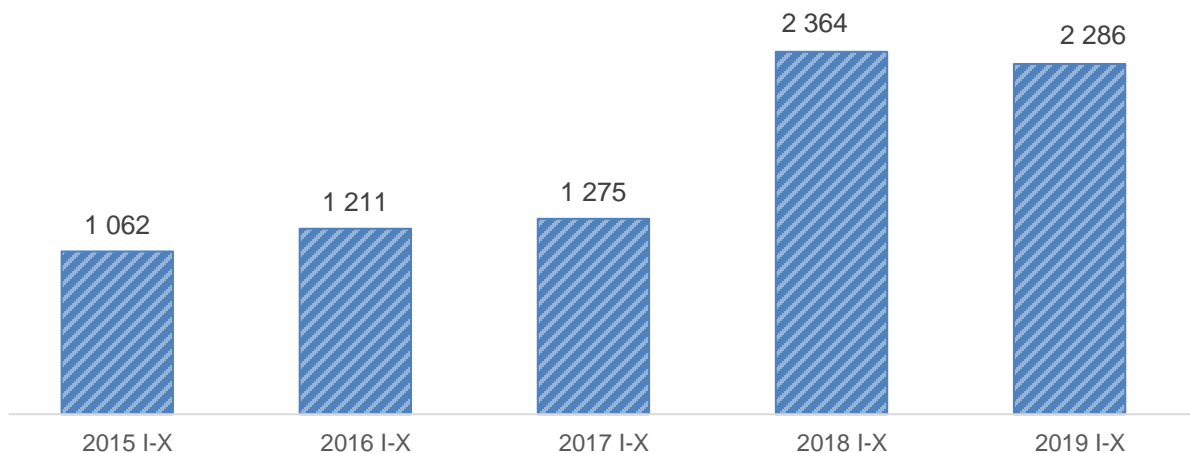
2019 оны эхний 10 дугаар сарын байдлаар Өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгааг 340 өрхөөс, Ажиллах хүчний судалгааг 540 өрхөөс авч, судалгаанд хамрагдсан өрхүүдэд урамшуулал болгон 3 320.0 мянган төгрөг олгоод байна.

СЭЛЭНГЭ АЙМГИЙН СТАТИСТИКИЙН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА Д.ГҮНДЭГМАА

1. ХҮН АМ, НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ**1.1 ХҮН АМ****1.1.1 ШИЛЖИЖ ИРСЭН ИРГЭДИЙН ТОО, сумдаар**

Сумын нэр	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X		2019 I-X	
			Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Дүн	1 211	1 275	2 364	1 242	2 286	1 158
Алтанбулаг	52	61	33	17	35	21
Ерөө	55	87	104	53	121	56
Зүүнбүрэн	30	39	65	37	52	23
Мандал	218	252	876	480	737	368
Орхон	21	22	38	16	34	14
Сант	25	31	49	24	67	31
Цагааннуур	43	40	58	33	78	43
Баянгол	63	88	121	56	177	89
Сайхан	167	137	322	159	370	183
Орхонтуул	39	47	62	34	52	26
Баруунбүрэн	25	40	65	35	87	48
Шаамар	33	57	79	39	86	49
Хүдэр	31	32	37	18	58	27
Сүхбаатар	309	279	352	186	211	121
Жавхлант	39	24	27	15	39	20
Түшиг	33	10	32	17	40	21
Хушаат	28	29	44	23	42	18

Эх үүсвэр: Аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтэс

Шилжиж ирсэн иргэдийн тоо

1.2 ЭРҮҮЛ МЭНД**1.2.1 ТӨРӨЛТ**

Сумын нэр	төрсөн эх				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	1 557	1 417	1 434	1 503	104.8
Алтанбулаг	1	2	2		
Ерөө	51	34	47	35	74.5
Зүүнбүрэн	7	3	4	3	75.0
Мандал	514	504	496	539	108.7
Орхон				1	
Сант					
Цагааннуур	6	13	15	8	53.3
Баянгол	2	4	3	2	66.7
Сайхан	99	76	87	70	80.5
Орхонтуул	7	5	8	3	37.5
Баруунбүрэн	6	2	9	2	22.2
Шаамар	1	1	2	2	100.0
Хүдэр	3	4	2	2	100.0
Сүхбаатар	836	755	747	819	109.6
Жавхлант		1	1	2	2.0*
Түшиг	20	13	10	15	150.0
Хушаат	4		1		

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.2 АМЬД ТӨРСӨН ХҮҮХДИЙН ТОО

Сумын нэр	амьд төрсөн хүүхэд								2019 I-X 2018 I-X
	2016 I-X		2017 I-X		2018 I-X		2019 I-X		
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	
Бүгд	1 565	747	1 424	689	1 435	686	1 511	712	105.3
Алтанбулаг	1	1	2	1	2				
Ерөө	51	25	35	18	49	25	36	16	73.5
Зүүнбүрэн	7	3	3	2	3	2	3	1	100.0
Мандал	522	237	509	239	496	238	543	250	109.5
Орхон							1		
Сант									
Цагааннуур	6	2	12	7	15	7	8	4	53.3
Баянгол	2	0	4	2	3		2	1	66.7
Сайхан	99	62	76	39	86	40	70	29	81.4
Орхонтуул	7	6	5	2	8	2	3	2	37.5
Баруунбүрэн	6	3	2	2	8	6	2		25.0
Шаамар	1	1	1		2	1	2		100.0
Хүдэр	3	3	4	2	2	1	2		100.0
Сүхбаатар	836	397	757	368	748	355	822	402	109.9
Жавхлант			1	1	1		2		2.0*
Түшиг	20	7	13	6	11	9	15	7	136.4
Хушаат	4	0			1				

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.3 ТӨРСӨН ЭХ, боловсролоор

үзүүлэлт	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
Бүгд	1 557	1 417	1 434	1 503	104.8
дээд боловсрол	297	322	334	369	110.5
мэргэжлийн болон техникийн боловсрол	66	73	60	74	123.3
дунд боловсрол	1082	920	965	953	98.8
бага боловсрол	86	83	59	73	123.7
боловсролгүй	26	19	16	34	2.1*

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.4 ТӨРСӨН ЭХ, насны бүлгээр

үзүүлэлт	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
Бүгд	1 557	1 417	1 434	1 503	104.8
20 хүртэлх	104	98	71	76	107.0
20 - 24	433	358	365	350	95.9
25 - 29	476	435	445	437	98.2
30 - 34	304	307	311	379	121.9
35 - 39	193	183	203	228	112.3
40 - 44	46	36	37	31	83.8
45 - 49	1		2	2	100.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.5 НАС БАРАЛТ

Сумын нэр	нас баралт								<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
	2016 I-X		2017 I-X		2018 I-X		2019 I-X		
	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	Бүгд	эмэгтэй	
Бүгд	475	192	406	159	430	161	444	174	103.3
Алтанбулаг	23	14	17	7	25	6	22	5	88.0
Ерөө	39	8	34	10	26	6	34	7	130.8
Зүүнбүрэн	13	7	8	3	11	4	12	3	109.1
Мандал	105	36	102	34	123	53	97	45	78.9
Орхон	8	7	9	3	12	2	6	1	50.0
Сант	8	3	8	3	5	2	13	6	2.6*
Цагааннуур	24	6	19	8	18	8	16	7	88.9
Баянгол	20	6	19	7	7	4	13	3	2.0*
Сайхан	38	18	30	12	34	14	40	19	117.6
Орхонтуул	17	10	14	10	12	3	15	4	125.0
Баруунбүрэн	14	4	11	5	10	5	18	10	180.0
Шаамар	23	13	18	9	19	9	18	7	94.7
Хүдэр	13	5	11	1	9	4	5	1	55.6
Сүхбаатар	113	45	95	45	93	31	116	47	124.7
Жавхлант	6	1	5	1	10	6	5	2	50.0
Түшиг	7	5	3	0	9	2	6	4	66.7
Хушаат	4	4	3	1	7	2	8	3	114.3

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.6 НАС БАРАЛТ, насы бүлгээр

үзүүлэлт	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> <u>2018 I-X</u>
Бүгд	475	406	430	444	103.3
эмэгтэй	192	145	161	174	108.1
0 - 1	23	12	14	14	100.0
1 - 5	8	5	3	5	166.7
6 - 18	13	7	9	5	55.6
19 - 54	153	134	118	118	100.0
54+	278	248	286	302	105.6

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.7 НЯЛХСЫН ЭНДЭГДЭЛ

Сумын нэр	0-1 насны хүртэлх хүүхэд			
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X
Дүн	23	12	14	14
Алтанбулаг		1		
Ерөө	2	2		
Зүүнбүрэн			1	
Мандал	5	3	2	1
Орхон				
Сант				
Цагааннуур	1	2		1
Баянгол		1		
Сайхан	1		1	3
Орхонтуул				
Баруунбүрэн	1			1
Шаамар	1			
Хүдэр				
Сүхбаатар	12	3	10	8
Жавхлант				
Түшиг				
Хушаат				

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	1-5 насны хүүхэд			
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X
Дүн	7	12	3	5
Алтанбулаг		1		
Ерөө		2		
Зүүнбүрэн				
Мандал	2	3	1	1
Орхон				
Сант	1			
Цагааннуур		2		
Баянгол				
Сайхан		1		1
Орхонтуул				
Баруунбүрэн				
Шаамар	1			
Хүдэр				
Сүхбаатар	3	3	1	2
Жавхлант			1	
Түшиг				
Хушаат				1

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Үзүүлэлт	Нас барсан хүний тоо				<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	
Дүн	475	406	430	444	103.3
Зүрх судасны тогтолцооны өвчин	184	158	167	192	115.0
Гэмтэл, хордлого ба гадны шалтгаант бусад тодорхой эмгэг	54	57	51	50	98.0
Хоол боловсруулах тогтолцооны өвчин	49	42	35	31	88.6
Амьсгалын тогтолцооны өвчин	13	15	18	17	94.4
Хавдар	117	104	126	111	88.1
Бусад	58	30	33	43	130.3

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.2.8 ХАЛДВАРТ ӨВЧНӨӨР ӨВЧЛӨГСӨД

Сумын нэр	бүх халдварт өвчин				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	1 654	530	671	575	85.7
Алтанбулаг	56	31	54	35	64.8
Ерөө	96	19	28	20	71.4
Зүүнбүрэн	26	23	10	11	110.0
Мандал	550	78	100	120	120.0
Орхон	9	3	10	4	40.0
Сант	15	1	1	1	100.0
Цагааннуур	74	29	29	21	72.4
Баянгол	28	7	37	12	32.4
Сайхан	138	24	37	33	89.2
Орхонтуул	11	8	9	9	100.0
Баруунбүрэн	22	1	3	2	66.7
Шаамар	56	37	24	22	91.7
Хүдэр	49	14	11	2	18.2
Сүхбаатар	458	238	280	243	86.8
Жавхлант	26	3	10	11	110.0
Түшиг	10	9	25	10	40.0
Хушаат	30	5	3	19	6.3*

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	бэлгийн замын өвчин				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	320	276	457	337	73.7
Алтанбулаг	20	15	42	15	35.7
Ерөө	10	4	11	7	63.6
Зүүнбүрэн	9	9	9	7	77.8
Мандал	49	38	63	63	100.0
Орхон			9	3	33.3
Сант	1	1	1	1	100.0
Цагааннуур	17	17	22	13	59.1
Баянгол			23	3	13.0
Сайхан	14	8	33	16	48.5
Орхонтуул	2	3	5	3	60.0
Баруунбүрэн	10			1	
Шаамар	14	22	14	17	121.4
Хүдэр	4	6	2		
Сүхбаатар	158	144	198	166	83.8
Жавхлант	3	2	6	10	166.7
Түшиг	5	6	19	9	47.4
Хушаат	4	1		3	

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	гипатит				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	6	0	2	3	150.0
Алтанбулаг			1	1	100.0
Ерөө					
Зүүнбүрэн					
Мандал	3				
Орхон					
Сант					
Цагааннуур					
Баянгол					
Сайхан					
Орхонтуул					
Баруунбүрэн					
Шаамар				1	
Хүдэр	1				
Сүхбаатар	1			1	
Жавхлант	1				
Түшиг					
Хушаат			1		

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

Сумын нэр	сүрьеэ				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	166	159	135	144	106.7
Алтанбулаг	11	12	7	15	2.1*
Ерөө	3	10	14	10	71.4
Зүүнбүрэн	1			4	
Мандал	45	36	33	46	139.4
Орхон	4	3	1	1	100.0
Сант	1				
Цагааннуур	5	12	6	5	83.3
Баянгол	12	7	13	9	69.2
Сайхан	15	10	4	12	3.0*
Орхонтуул	7	5	3	6	2.0*
Баруунбүрэн	1	1	2	1	50.0
Шаамар	6	2	6	2	33.3
Хүдэр	2	3	5	2	40.0
Сүхбаатар	53	52	31	28	90.3
Жавхлант			4	1	25.0
Түшиг		3	5	1	20.0
Хушаат		3	1	1	100.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Эрүүл мэндийн газар

1.3 ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ**1.3.1 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮД, боловсролоор**

Үзүүлэлт	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
Бүгд	764	895	731	642	87.8
-Үүнээс эмэгтэй	374	465	419	342	81.6
-дээд	214	308	204	189	92.6
-тусгай дунд	42	64	53	22	41.5
-ерөнхий боловсролтой	405	379	348	353	101.4
-мэргэжилтэй ажилчид	100	136	118	75	63.6
-боловсролгүй	3	8	8	3	37.5

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.3.2 БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙЧҮҮДИЙН ТОО, сумдаар

Сумын нэр	Сарын эхний ажилгүйчүүд	Тухайн сард хасагдсан		Нэмэгдсэн	Сарын эцэс
		Ажилд зуучлагдсан	Идэвхгүйн улмаас хасагдсан		
ДҮН	707	187	179	301	642
Алтанбулаг	49	14	1	5	39
Ерөө	26			1	27
Зүүнбүрэн	38				38
Мандал	119	22	24	46	119
Орхон	3	7	1	11	6
Сант	20	5	8	8	15
Цагааннуур	40	2	3	12	47
Баянгол	60	29	13	24	42
Сайхан	33	4	24	31	36
Орхонтуул	41	12	1	12	40
Баруунбүрэн	0	24		24	0
Шаамар	24	2	10	4	16
Хүдэр	15	3	7	6	11
Сүхбаатар	213	63	86	116	180
Жавхлант	4		1		3
Түшиг	17			1	18
Хушаат	5				5

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.3.3 ШИНЭ АЖЛЫН БАЙР

	Бүгд	ХАА, ан агнуур, ОАА, загас агнуур	Уул уурхай, олборлох үйлдвэр	Боловсруулах үйлдвэр	Цахилгаан, дулаан, усан хангамж	Барилга	Худалдаа, гэр ахуйн засвар, үйлчилгээ	Зочид буудал, зоогийн газар	Тээвэр, холбоо	Санхүүгийн үйл ажиллагаа	мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа	Захиргааны болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	Төрийн удирдлага, батлан хамгаалах үйл ажиллагаа	Боловсрол	Эрүүл мэнд, нийгмийн халамж	урлаг, үзвэр, үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа
ДҮН	836	253	62	147	2	93	81	45	7	4	4	53	27	26	12	20
Алтанбулаг	23	6		8		2	2	2					2		1	
Ерөө	60	8	41	2			4						3	1		1
Зүүнбүрэн	15	8				3						2			1	1
Мандал	164	62		60			20	11	1			5	2	1		2
Орхон	28	15		1			1	2			4		3	2		
Сант	28	16		1			2						5	4		
Цагааннуур	55	15		14		2	20			3			1			
Баянгол	65	35	1	10			10	4	1						2	2
Сайхан	97	7	1	11		53	13	8				2		2		
Орхонтуул	22	7				3	1	2		1			5	2	1	
Баруунбүрэн	41	22		10	1			3	2						1	2
Шаамар	19	4		5			3	2					2	1		2
Хүдэр	23	4		11				3						3		2
Сүхбаатар	112	8		11		27	3	8	2			37		6	2	8
Жавхлант	24	11										7	3	2	1	
Түшиг	56	25	19	2	1	3			1				1	1	3	
Хушаат	4			1			2							1		

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.4 НИЙГМИЙН ДААТГАЛ, ХАЛАМЖ**1.4.1 НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН САН, мян.төг**

Үйлчилгээний төрөл	Хүн	Мөнгөн дүн, сая.төг
Халамжийн тэтгэвэр	2 600	3 998.0
Нөхцөлт мөнгөн тэтгэмж	1 795	1 121.7
Онцгой тохиолдлын болон амжиргааг дэмжих мөнгөн тэтгэмж	1 645	693.1
Олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээ	375	56.7
Жирэмсэн эхчүүдэд олгосон мөнгөн тэтгэмж	2 757	351.3
Ахмад дайчин, алдар цолтон ахмадуудад үзүүлсэн хөнгөлөлт, тусламж	84	69.9
Эхийн алдар одонтой эхчүүдэд олгосон тусламж	8 833	1 150.1
Ахмад настанд үзүүлсэн тусламж, хөнгөлөлт	5 700	496.7
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний тусламж, хөнгөлөлт	1 003	203.0
Насны хишиг	5 014	719.4
Цалинтай ээж хөтөлбөр	6 498	2 462.4
Өрх толгойлсон эх, эцэг хөтөлбөр	227	195.2
Хүнс тэжээлийн дэмжлэг үзүүлэх үйлчилгээ	6 031	701.7
Нийт	42 562	12 219.2

Эх үүсвэр: Аймгийн Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар

1.4.2 НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ОРЛОГО, АВЛАГА, сая.төг, сумдаар

Сумын нэр	НДШ-ийн орлого			НДШ-ийн авлага		
	Төл	Гүй	Хувь	Төл	Гүй	Хувь
Дүн	32 277.4	34 152.8	105.8	8 118.7	1 530.4	9 649.1
Алтанбулаг	474.6	517.1	109.0	28.9	18.5	47.4
Ерөө	3 438.9	4 944.8	143.8	80.3	1.0	81.3
Зүүнбүрэн	331.9	342.0	103.0	38.9	0.0	38.9
Мандал	8 335.6	8 913.6	106.9	305.9	8.6	314.5
Орхон	217.1	231.4	106.5	6.1	0.5	6.6
Сант	253.0	306.5	121.1	11.6		11.6
Цагааннуур	1 042.4	1 052.2	100.9	271.1		271.1
Баянгол	689.9	707.8	102.6	200.8		200.8
Сайхан	5 377.9	3 385.7	63.0	6 784.2	7.8	6 792.0
Орхонтуул	421.6	463.7	110.0	10.3		10.3
Баруунбүрэн	402.1	445.6	110.8	123.0	3.9	126.9
Шаамар	543.8	632.7	116.4	2.3	0.7	3.0
Хүдэр	375.7	413.6	110.1	33.5	21.1	54.6
Сүхбаатар	9 443.6	10 830.3	114.7	141.0	1 441.3	1 582.3
Жавхлант	288.2	317.7	110.2	55.3		55.3
Түшиг	297.8	274.1	92.0	25.5		25.5
Хушаат	343.3	374.1	109.0		26.8	26.8
ТИХ						

Эх үүсвэр: Аймгийн Нийгмийн даатгалын хэлтэс

1.5 ГЭМТ ХЭРЭГ**1.5.1 БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРГИЙН ТОО**

Сумын нэр	Гэмт хэргийн тоо				2019 I-X
	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
ДҮН	583	645	652	664	101.8
Алтанбулаг	35	45	35	48	137.1
Ерөө	39	54	65	59	90.8
Зүүнбүрэн	13	13	11	9	81.8
Мандал	163	193	166	197	118.7
Орхон	17	20	14	11	78.6
Сант	20	8	7	9	128.6
Цагааннуур	19	10	16	19	118.8
Баянгол	39	47	37	45	121.6
Сайхан	47	59	46	41	89.1
Орхонтуул	17	16	11	18	163.6
Баруунбүрэн	14	8	19	13	68.4
Шаамар	20	15	20	19	95.0
Хүдэр	11	24	28	23	82.1
Сүхбаатар	98	109	146	113	77.4
Жавхлант	14	7	8	7	87.5
Түшиг	14	9	11	6	54.5
Хушаат	3	6	12	10	83.3

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.5.2 БҮРТГЭГДСЭН ЗАХИРГААНЫ ЗӨРЧИЛ

Сумын нэр	Согтуугаар үйлдэгдсэн гэмт хэрэг	Бүртгэгдсэн захиргааны зөрчил бүгд	Торгуульсан		Т/Х жолоодох эрх хассан
			иргэн	ААНБ	
ДҮН	144	23129	21074	0	743
Алтанбулаг	6	429	327		40
Ерөө	6	244	177		28
Зүүнбүрэн	2	51	29		5
Мандал	57	4252	3475		304
Орхон	1	563	516		19
Сант		72	43		5
Цагааннуур	3	168	147		9
Баянгол	6	6629	6416		75
Сайхан	9	3612	3423		68
Орхонтуул	4	29	12		4
Баруунбүрэн	4	114	102		3
Шаамар	5	1776	1741		12
Хүдэр	3	58	38		2
Сүхбаатар	30	4384	3971		162
Жавхлант	1	413	386		7
Түшиг	3	15	7		
Хушаат	2	26	22		
Бусад аймаг	2	283	242		

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.5.3 БҮРТГЭГДСЭН ГЭМТ ХЭРЭГ, төрлөөр, сумдаар

Сумын нэр	Хүний амь бие эрүүл мэндийн эсрэг г/х	Байгаль хамгаалах журмын эсрэг г/х	Өмчлөх эрхийн эсрэг г/х	малын хулгай	Тээврийн хэрэгслийн хөд-ний аюулгүй байдлын эсрэг г/х	Бусад
Алтанбулаг	9	4	18	3	3	14
Ерөө	8	41	2	1	4	5
Зүүнбүрэн	5	1	2			1
Мандал	80	20	86	7	5	6
Орхон	5	2	3	1	1	
Сант	1	4	3	2	1	
Цагааннуур	6		11	1	1	1
Баянгол	9	5	13	4	15	3
Сайхан	10		23	10	5	3
Орхонтуул	9	1	6	5		2
Баруунбүрэн	5		3	1	4	1
Шаамар	12		3	1		4
Хүдэр	7	5	11	5		
Сүхбаатар	44		59	2	2	8
Жавхлант	2		2	1	1	2
Түшиг	4	1				1
Хушаат	4		2		1	2
Бусад аймаг	3		8			6

Эх үүсвэр: Аймгийн Цагдаагийн газар

1.6 ХИЛЭЭР ОРСОН, ГАРСАН ИРГЭД**1.6.1 ХИЛИЙН БООМТООР НЭВТЭРСЭН ЗОРЧИГЧ, ТЭЭВРИЙН ХЭРЭГСЭЛ**

Үзүүлэлт	Орсон		Гарсан		Бүгд		2019 I-X 2018 I-X
	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X	2019 I-X	
Суудлын вагон	2 088	2 205	2 033	1 735	4 121	3 940	95.6
Ачааны вагон	79 121	84 988	83 392	76 746	162 513	161 734	99.5
Зүтгүүрийн вагон	1 900	2 125	1 922	2 183	3 822	4 308	112.7
Суудлын автомашин	62 338	62 211	63 074	55 982	125 412	118 193	94.2
Ачааны автомашин	27 292	26 042	26 981	22 485	54 273	48 527	89.4
Зорчигч монгол	248 595	214 599	251 167	227 571	499 762	442 170	88.5
гадаад	66 215	64 797	64 826	60 715	131 041	125 512	95.8
Ачаа тээш /мян.тн /	3770.02	4 134.5	517.8	582.3	4 287.8	4 716.8	110.0

Эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газар

2. МАКРО ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

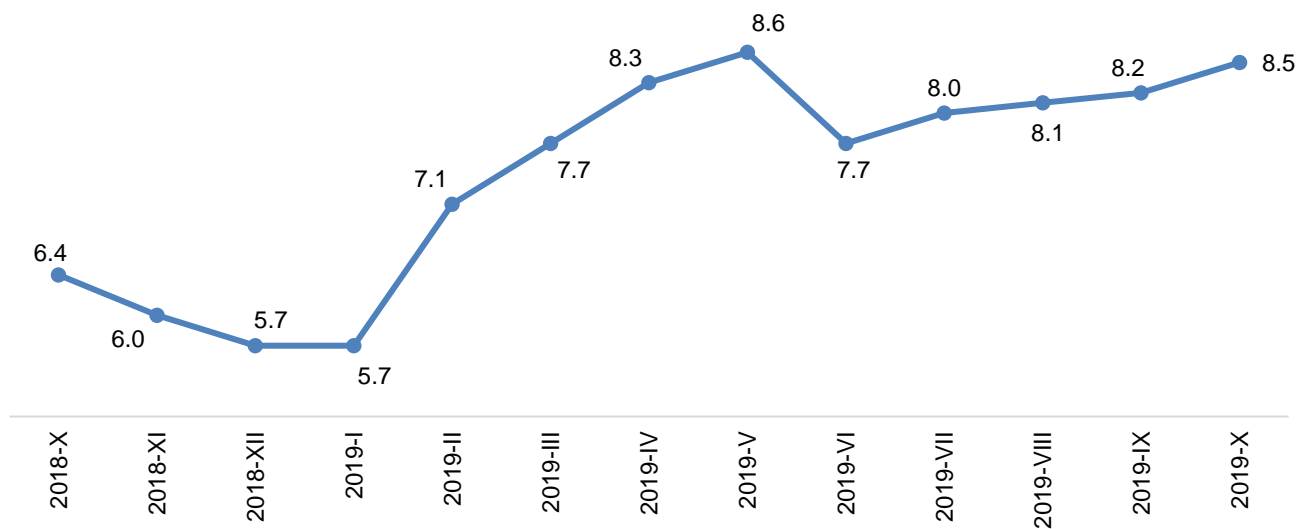
2.1 МӨНГӨ, ЗЭЭЛ

2.1.1 АРИЛЖААНЫ БАНКУУДЫН МЭДЭЭ, сая.төг

	Үзүүлэлт	Үлдэгдэл
Зээл	Нийт зээлийн үлдэгдэл	309 240.1
	Анхаарал хандуулах зээлийн үлдэгдэл	5 700.6
	Чанаргүй зээлийн үлдэгдэл	8 565.3
Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө	Нийт харилцахын үлдэгдэл	32 794.2
	Иргэдийн харилцахын үлдэгдэл	19 989.6
	Нийт хадгаламжийн үлдэгдэл	100 867.6
	Иргэдийн хадгаламжийн үлдэгдэл	100 432.1
	Хугацаагүй хадгаламжийн үлдэгдэл	25 358.1
	Хугацаатай хадгаламжийн үлдэгдэл	75 509.5
Тоон мэдээлэл	Нийт банкны салбар, нэгжийн тоо	64
	Нийт банкны салбар, нэгжийн ажилтнуудын тоо	380
	Нийт зээлдэгчийн тоо (дансны тоогоор)	46 212
	Нийт харилцах данс эзэмшигчийн тоо (дансны тоогоор)	225 736
	Нийт хадгаламжийн данс эзэмшигчийн тоо (дансны тоогоор)	75 858
	Нийт АТМ-ны тоо	53
	Нийт төлбөрийн карт эзэмшигчийн тоо	101 788

Эх үүсвэр: Дархан-Уул аймаг Монгол банк

Чанаргүй зээлийн өрийн үлдэгдэл /тэрбум.төг/

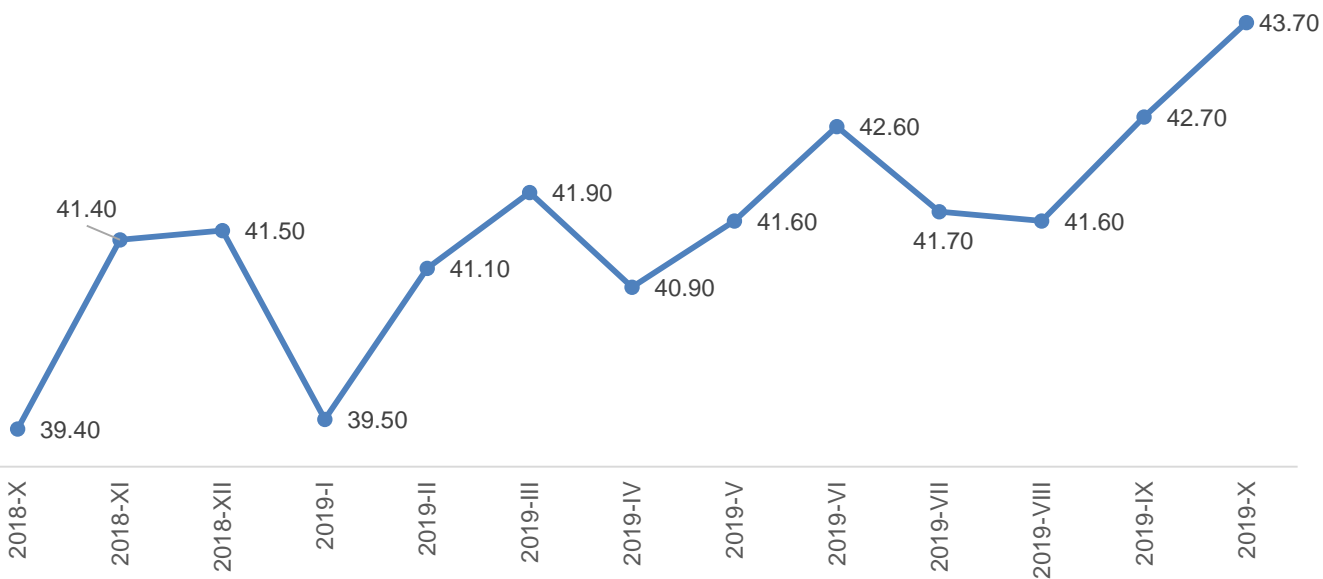

2.1.2 АРИЛЖААНЫ БАНКНЫ ВАЛЮТЫН ХАНШ, 11-р сарын 11-ны байдлаар /төгрөгөөр/

Валютын нэр	Авах	Зарах
Рубль	41.20	43.70
Доллар	2689.00	2709.00
Евро	2940.00	3024.00
Юань	383.00	387.70
Иен	24.41	25.12
Английн фунт	3424.00	3525.00
Вон	2.23	2.36
Швейцарь франк	2675.00	2770.00

Эх үүсвэр: Хаан банк

Рублийн ханш /зарах.төг/

2.2 АЙМГИЙН НЭГДСЭН ТӨСӨВ**2.2.1 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ, сая.төг, эхний 10-н сарын байдлаар**

Үзүүлэлтүүд	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
1. Орон нутгийн төсвийн нийт орлого	64 390.3	64 200.0	99.3
Орон нутгийн төсвийн орлого	16 187.8	15 379.3	104.6
Аймгийн төсвийн орлого	12 009.8	12 387.0	103.1
Сумдын төсвийн орлого	4 178.0	4 537.5	108.6
Улсын төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг	4 498.4	4 498.4	100.0
Улсын төсвөөс олгох тусгай зориулалтын шилжүүлэг	37 253.7	37 253.7	100.0
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох шилжүүлэг	4 800.3	4 489.1	93.5
Урьд оны үлдэгдэл /Орон нутгийн хөгжлийн сан/	131.8	131.8	100.0
Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	156.4	149.2	95.4
Сум хөгжүүлэх сан /орлого/	1 361.9	753.3	55.3
2. Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	79 341.4	71 004.4	89.5
Орон нутгийн төсвийн нийт зарлага	79 341.4	71 004.4	89.5
Сумдын орон нутгийн байгууллагуудын зарлага	51 393.3	44 889.7	87.3
Сумдын орон нутгийн хөгжлийн сан	2 071.2	1 464.2	70.7
Сумдын сум хөгжүүлэх сан	1 112.6	265.9	23.9
Аймгийн шууд харьцдаг байгууллагуудын зарлага	21 529.0	19 415.7	90.2
Аймгийн төсвийн хөрөнгө оруулалт	600.0	554.7	92.4
Аймгийн замын сангийн хөрөнгө оруулалт	549.0	161.7	29.4
Аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сан	2 331.6	2 000.4	85.8
Халамжийн сан	262.2	175.0	66.7
Шууд харьцдаг төсвийн байгууллагуудын зарлага	17 730.6	16 207.5	91.4
Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгө	317.8	316.6	99.6
Сумдын тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын зарлага	41 442.5	38 613.8	93.2
Аймгийн тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын зарлага	730.4	712.7	97.6
3. Аймгаас олгосон санхүүгийн дэмжлэг, орлогын шилжүүлэг	48 320.4	48 320.4	100.0
Сумдад олгосон санхүүгийн дэмжлэг	10 948.9	10 948.9	100.0
Сумдад олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2 245.3	2 231.8	99.4
Хот тохижуулахын урсгал зардалд	117.8	117.8	100.0
Мал эмнэлгийн үйлчилгээний зардалд	0.0	0.0	-
Хөрөнгө оруулалтын зардалд	2 127.5	2 114.0	99.4
Аймагт олгосон орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	2 672.8	2 231.8	83.5
Хөрөнгө оруулалтын зардалд	1 980.6	1 890.6	95.5
Усны татаас	21.7	21.7	100.0
Мал эмнэлгийн үйлчилгээний хяналтын зардалд	319.5	319.5	100.0
Сумдад олгосон тусгай зориулалтын шилжүүлэг	36 578.7	36 578.7	100.0
Аймагт олгосон тусгай зориулалтын шилжүүлэг	675.0	675.0	100.0
Тусгай зориулалтын шилжүүлэг /салбараар/	37 381.9	37 253.7	100.0
Ерөнхий боловсролын сургууль	20 190.4	20 062.8	99.4
Хүүхдийн цэцэрлэг	10 814.3	10 813.8	100.0
Эрүүл мэндийн байгууллага	5 596.8	5 596.8	100.0
Газрын кадастрын байгууллага	388.1	388.1	100.0
Хүүхдийн байгууллага	392.2	392.2	100.0

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.2.2 АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГЫН МЭДЭЭ, сумдаар, эхний 10 сарын байдлаар /сая.төг/

Сумын нэр	ОРЛОГО /сая.төг/			ОРОН НУТГИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАРЛАГА /сая.төг/		
	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Хувь
Алтанбулаг	380.3	323.5	85.1	703.9	508.2	72.2
Баруунбүрэн	72.6	66.1	91.0	764.0	482.5	63.2
Баянгол	161.7	251.4	155.4	783.2	674.4	86.1
Ерөө	381.2	362.6	95.1	1 224.0	751.5	61.4
Жавхлант	42.1	73.8	175.4	479.9	349.0	72.7
Зүүнбүрэн	34.0	34.3	100.9	579.9	394.8	68.1
Мандал	1 167.8	1 119.1	95.8	3 165.3	2 828.6	89.4
Орхон	47.9	57.8	120.6	603.1	492.0	81.6
Орхонтуул	62.8	62.6	99.7	621.7	529.8	85.2
Сайхан	307.7	375.7	122.1	1 644.7	1 335.4	81.2
Сант	28.2	24.4	86.4	548.1	387.4	70.7
Сүхбаатар	1 048.5	1 136.5	108.4	1 240.4	1 070.3	86.3
Түшиг	71.7	65.1	90.7	553.9	391.6	70.7
Хүдэр	166.2	208.4	125.4	604.2	492.3	81.5
Хушаат	54.8	31.8	58.0	547.5	354.3	64.7
Цагааннуур	68.7	146.2	212.9	757.0	583.8	77.1
Шаамар	81.8	198.3	242.4	818.7	636.4	77.7
Сумдын дүн	4 178.0	4 537.5	108.6	15 639.5	12 262.2	78.4
Аймгийн төсөв	12 009.8	12 387.0	103.1	21 529.0	19 415.7	90.2
Дүн	16 187.8	16 924.4	104.6	37 168.5	31 677.9	85.2

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.2.3 ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН ӨГЛӨГ АВЛАГЫН МЭДЭЭ, сая төг

Сумын нэр	Авлага			Өглөг		
	Нийт	Орон нутаг	ТЗШ	Нийт	Орон нутаг	ТЗШ
Алтанбулаг	-	-	-	6.3	1.0	5.3
Баруунбүрэн	8.3	3.6	4.7	20.3	5.4	15.0
Баянгол	2.7	2.7	0.0	10.4	7.7	2.7
Ерөө	-	-	-	25.7	21.1	4.6
Жавхлант	4.7	1.2	3.6	19.3	3.3	16.0
Зүүнбүрэн	12.4	2.5	9.9	15.9	1.4	14.5
Мандал	-	-	-	66.0	7.1	58.9
Орхон	-	-	-	1.2	1.2	-
Орхонтуул	-	-	-	31.4	7.8	23.6
Сайхан	-	-	-	632.4	94.7	537.7
Сант	3.4	1.1	2.3	11.2	-	11.2
Сүхбаатар	-	-	-	49.3	-	49.3
Түшиг	-	-	-	8.7	-	8.7
Хүдэр	-	-	-	32.6	32.6	-
Хушаат	-	-	-	14.5	6.9	7.6
Цагааннуур	-	-	-	-	-	-
Шаамар	-	-	-	13.1	5.0	8.2
Дүн	31.6	11.0	20.5	958.3	195.3	-
Аймгийн төсөв	-	-	-	14.7	14.7	-
Дүн	31.6	11.0	-	973.0	209.9	763.1

Эх үүсвэр: Аймгийн Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс

2.3 ГАДААД ХУДАЛДАА**2.3.1 СЭЛЭНГЭ ДЭХ ГААЛИЙН ГАЗРААР ДАМЖСАН ГАДААД ХУДАЛДАА,**

Бараа эргэлт	Импорт /мян. \$/		Экспорт /мян.\$/		Нийт эргэлт /мян.\$/		<u>2019 I-X</u> 2018 I-X
	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X	2019 I-X	
Сүхбаатар боомт	80 065.8	76 367.0	1 485.7	2 277.0	81 551.5	78 644.0	96.43
Алтанбулаг боомт	149 137.7	169 942.4	1 791.5	1 909.7	150 929.2	171 852.1	113.86
Алтанбулаг / Чөлөөт бүс /	784.4	898.4	58.9		843.3	898.4	106.54
Дүн	229 987.9	247 207.8	3 336.1	4 186.7	233 324.0	251 394.5	107.74

Эх үүсвэр: Сэлэнгэ аймаг дахь Гаалийн газар

2.4 ҮНЭ**2.4.1 АЙМГИЙН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС**

Сэлэнгэ аймгийн хэрэглээний үнийн индекс	<u>2019.X</u> 2018.X	<u>2019.X</u> 2018.XII	<u>2019.X</u> 2019.X
АЙМГИЙН ЕРӨНХИЙ ИНДЕКС	105.3	103.9	99.8
ХҮНСНИЙ БАРАА, СОГТУУРУУЛАХ БУС УНДАА	112.9	109.5	99.3
СОГТУУРУУЛАХ УНДАА, ТАМХИ, МАНСУУРУУЛАХ БОДИС	101.0	100.6	100.1
ХУВЦАС, БӨС БАРАА, ГУТАЛ	100.2	100.2	100.0
ОРОН СУУЦ, УС, ЦАХИЛГААН, ХИЙН БОЛОН БУСАД ТҮЛШ	105.1	105.1	100.0
ГЭР АХУЙН ТАВИЛГА, ГЭР АХУЙН БАРАА	101.7	100.8	100.1
ЭМ, ТАРИА, ЭМНЭЛГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	100.1	100.1	100.0
ТЭЭВЭР	101.1	98.9	100.6
ХОЛБООНЫ ХЭРЭГСЭЛ, ШУУДАНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	99.4	99.4	100.0
АМРАЛТ, ЧӨЛӨӨТ ЦАГ, СОЁЛЫН БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	95.2	95.2	96.3
БОЛОВСРОЛЫН ҮЙЛЧИЛГЭЭ	111.5	111.5	100.0
ЗОЧИД БУУДАЛ, НИЙТИЙН ХООЛ, ДОТУУР БАЙРНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ	100.0	100.0	100.0
БУСАД БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	106.0	105.4	100.0

2.4.2 ӨРГӨН ХЭРЭГЛЭЭНИЙ БАРАА, БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮНЭ, 10-р сарын 21-ний байдлаар

Өргөн хэрэглээний барааны нэр төрөл	2018 - Х	2019 - Х	$\frac{2019 - X}{2018 - X}$
1. ХҮНСНИЙ БАРАА			
1 Талх, гурил, будаа			
Гурил /савласан, кг/	1100	1 200	109.1
Талх /орон нутгийн, ш/	1100	1 200	109.1
Нарийн боов /кг/	2500	2 500	100.0
Будаа /кг/	2400	2 400	100.0
Элсэн чихэр /кг/	2200	2 200	100.0
2 МАХ МАХАН БҮТЭЭГДЭХҮҮН			
Хонины мах /кг/	5500	7 800	141.8
Үхрийн мах /кг/	6500	8 500	130.8
Адууны мах /кг/	5800	7 000	120.7
Ямааны мах /кг/	5500	6 500	118.2
Дотор мах, цувдай /цусгүй/	3000	4 000	133.3
Хиам /чанасан, кг/	10000	10 000	100.0
3 СҮҮ, СҮҮН БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ӨНДӨГ			
Сүү /задгай, л/	900	1 000	111.1
Сүү /савласан, л/	2600	2 700	103.8
Тараг /задгай, л/	1200	1 300	108.3
Хорхой ааруул /задгай, чихэртэй, кг/	13000	15 000	115.4
Айраг /л/	3500	3 500	100.0
Хуурай сүү /кг, Орос, 25% тослогтой/	4500	4 500	100.0
Өндөг /ш/	350	350	100.0
4 Бүх төрлийн өөх тос			
Ургамлын тос /л/	3800	3 800	100.0
Өөхөн тос /кг/	2000	2 000	100.0
Шар тос /кг/	13000	13 000	100.0
Масло /задгай, кг/	4500	4 500	100.0
5 ХҮНСНИЙ НОГОО			
Төмс /кг/	800	800	100.0
Лууван /кг/	1000	1 100	110.0
Манжин /кг/	1000	1 500	150.0
Байцаа /кг/	1000	1 200	120.0
Сонгино /кг/	1200	1 500	125.0
Өргөст хэмх /шилтэй, дарсан/	3500	3 500	100.0
Алаг салат /шилтэй, Urbanek, 630гр/	2300	2 800	121.7
2. ШАТАХУУН			
Бензин А - 80	1645	1 750	106.4
Бензин А - 92	1795	1 840	102.5
Дизелийн түлш	2105	2 370	112.6

2.4.3 МАЛЫН ҮНЭ, МЯН.ТӨГ

Үзүүлэлт	Нас,хүйс	Х/н	2018-Х	2019-Х
А.Малын үнэ				
1.Адуу				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	750.0	850.0
	эм	толгой	750.0	850.0
Өсвөр насны	эр	толгой	700.0	-
	эм	толгой	700.0	-
2. Үхэр				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	700.0	1 400.0
	эм	толгой	500.0	1 200.0
Өсвөр насны	эр	толгой	500.0	900.0
	эм	толгой	450.0	900.0
3. Хонь				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	120.0	160.0
	эм	толгой	120.0	150.0
Төлөг	эр	толгой	90.0	120.0
	эм	толгой	90.0	120.0
4.Ямаа				
Нас гүйцсэн	эр	толгой	100.0	130.0
	эм	толгой	90.0	120.0
Борлон	эр	толгой	80.0	90.0
	эм	толгой	80.0	90.0

2.4.4 ХАА-н бүтээгдэхүүний үнэ /төгрөг/

Үзүүлэлт	Х/н	2018-Х	2019-Х
1.Мах			
Тахианы	кг	7500	9000
Гахайны	кг	8000	9200
2.Хөөвөр, хялгас			
Адууны дэл	кг	5000	2000
Адууны сүүл	кг	7000	2000
3.Арьс, шир			
Үхрийн шир			
1.80-2.3 метрийн хэмжээтэй шир	ш	10000	2000
2.3 метрээс дээш хэмжээтэй шир	ш	20000	2000
4.Хөдөө аж ахуй бусад бүтээгдэхүүн			
Өндөг, дотоодын	ш	350	350
Зөгийн бал, дотоодын	кг	20000	20000
5.Гауар тариалангийн бүтээгдэхүүний үнэ /дотоод/			
5.1.Хүнсний ногоо			
Сонгино	кг	1500	3000
Сармис	кг	15000	25000
5.2.Жимс,жимсгэнэ			
Үхрийн нүд	кг		11000
Чацаргана	кг	8000	7000
Аньс	кг	13000	10000
Нэрс	кг	12000	13000

Тайлбар: Үнийг Сүхбаатар хотын ханшаар авсан болно.

3. ЭДИЙН ЗАСГИЙН СТАТИСТИКИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

3.1 ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ

3.1.1 УРГАЦ ХУРААЛТЫН ЯВЦЫН МЭДЭЭ, сумдаар, тонн

Сум	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> <u>2018 I-X</u>
Үр тариа					
Дүн	246 391.2	146 155.0	171 195.9	133 156.3	77.8
Алтанбулаг	6 118.5	4 619.9	5 345.0	4 326.0	80.9
Ерөө	18 961.0	16 956.0	17 249.0	16 105.4	93.4
Зүүнбүрэн	14 500.0	10 789.9	16 125.0	9 132.0	56.6
Мандал	8 239.3	1 817.0	7 003.5	5 268.0	75.2
Орхон	12 174.0	4 211.0	7 910.0	6 594.0	83.4
Сант	6 081.5	1 723.9	1 823.0	1 486.0	81.5
Цагааннуур	36 364.0	36 450.4	40 615.8	19 363.0	47.7
Баянгол	8 230.0	3 523.9	8 102.6	5 285.0	65.2
Сайхан	30 145.0	9 811.8	10 929.0	13 798.9	126.3
Орхонтуул	22 948.6	3 214.5	7 252.0	10 069.0	138.8
Баруунбүрэн	14 252.0	9 132.0	8 305.0	8 106.0	97.6
Шаамар	1 606.3	1 779.3	1 339.0	2 329.0	173.9
Хүдэр	12 739.0	3 457.0	6 210.0	7 423.0	119.5
Жавхлант	9 296.0	7 384.0	7 905.0	10 241.0	129.6
Түшиг	9 727.0	13 027.4	6 899.0	3 483.0	50.5
Хушаат	35 009.0	18 257.0	18 183.0	10 147.0	55.8
Төмс					
Дүн	42 016.0	28 335.0	33 009.5	33 483.4	101.4
Алтанбулаг	1 522.6	616.0	504.0	660.0	131.0
Ерөө	736.0	1 068.0	750.6	910.0	121.2
Зүүнбүрэн	1 120.0	301.3	340.0	89.7	26.4
Мандал	6 720.0	4 100.0	5 600.0	5 720.0	102.1
Орхон	4 420.0	4 270.0	5 400.0	5 920.0	109.6
Сант	3 575.0	3 100.0	3 540.0	3 250.0	91.8
Цагааннуур	6 370.0	2 985.1	4 847.4	4 477.0	92.4
Баянгол	1 742.0	583.0	388.4	1 000.0	257.5
Сайхан	5 775.0	3 072.0	2 510.0	3 150.0	125.5
Орхонтуул	410.4	313.6	100.0	191.4	191.4
Баруунбүрэн	1 045.0	760.0	855.0	645.0	75.4
Шаамар	1 248.0	1 012.0	1 020.0	916.8	89.9
Хүдэр	800.0	800.0	700.0	1 250.0	178.6
Сүхбаатар	1 200.0	1 400.0	1 400.0	814.0	58.1
Жавхлант	815.0	565.0	584.1	640.0	109.6
Түшиг	275.0	250.0	300.0	275.0	91.7
Хушаат	4 242.0	3 139.0	4 170.0	3 574.5	85.7

3.1.1 – н үргэлжлэл

Сум	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> <u>2018 I-X</u>
Хүнсний ногоо					
Дүн	32 156.0	30 354.1	32 025.8	29 047.4	90.7
Алтанбулаг	795.4	456.4	315.6	413.1	130.9
Ерөө	987.0	1 045.2	762.2	1 077.0	141.3
Зүүнбүрэн	2 658.6	3 169.2	3 266.5	1 682.5	51.5
Мандал	6 668.0	6 134.0	6 365.4	7 370.7	115.8
Орхон	1 694.0	2 348.0	2 521.0	2 029.8	80.5
Сант	2 474.3	1 727.3	1 568.8	1 112.1	70.9
Цагааннуур	1 958.9	2 988.1	2 622.9	3 023.8	115.3
Баянгол	832.0	645.9	1 068.7	730.5	68.4
Сайхан	4 030.0	2 923.2	3 722.5	2 897.8	77.8
Орхонтуул	785.6	485.6	191.5	216.6	113.1
Баруунбүрэн	610.0	593.4	729.4	623.9	85.5
Шаамар	3 685.1	2 504.5	3 224.6	2 914.9	90.4
Хүдэр	320.0	398.0	396.0	465.0	117.4
Сүхбаатар	756.6	1 099.4	688.6	476.4	69.2
Жавхлант	1 784.0	1 108.0	1 262.4	1 485.0	117.6
Түшиг	256.5	211.9	201.9	190.8	94.5
Хушаат	1 860.0	2 516.0	3 118.0	2 337.6	75.0
Хадлан бэлтгэл					
Дүн	167 440.0	119 711.0	137 170.4	134 235.0	97.9
Алтанбулаг	5 500.0	4 100.0	5 100.0	5 450.0	106.9
Ерөө	18 000.0	19 204.0	19 424.0	15 000.0	77.2
Зүүнбүрэн	8 000.0	8 000.0	8 200.0	8 000.0	97.6
Мандал	20 000.0	10 176.0	14 500.0	13 100.0	90.3
Орхон	8 000.0	800.0	8 760.0	7 540.0	86.1
Сант	6 500.0	5 600.0	5 000.0	7 200.0	144.0
Цагааннуур	10 473.0	12 445.0	12 000.0	9 530.0	79.4
Баянгол	12 657.0	2 751.0	7 968.0	7 250.0	91.0
Сайхан	8 500.0	4 500.0	7 488.8	8 200.0	109.5
Орхонтуул	25 100.0	5 305.0	10 797.0	9 000.0	83.4
Баруунбүрэн	13 500.0	10 680.0	11 000.0	12 500.0	113.6
Шаамар	5 060.0	5 100.0	5 000.0	4 400.0	88.0
Хүдэр	5 800.0	9 370.0	5 000.0	5 500.0	110.0
Сүхбаатар	3 100.0	3 800.0	2 100.0	2 800.0	133.3
Жавхлант	7 800.0	5 500.0	7 000.0	7 265.0	103.8
Түшиг	3 950.0	4 080.0	5 270.0	6 000.0	113.9
Хушаат	5 500.0	8 300.0	2 562.6	5 500.0	2.1*

2018 оны 10 сарын нийгэм, эдийн засгийн танилцуулга

3.2 АЖ ҮЙЛДВЭР**3.2.1 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, /салбараар, сая.төг/**

Салбараар	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	Нийт дүнд эзлэх хувь				2019 I-X
					2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
Бүгд	275 558.8	267 881.4	335 070.5	416 495.7	100.0	100.0	100.0	100.0	124.3
Уул,уурхай, олборлох аж үйлдвэр	167 592.9	152 492.3	205 556.0	269 945.3	60.8	56.9	61.3	64.8	131.3
Чулуун нүүрс үйлдвэрлэл	-	-	-	1 524.3	-	-	-	0.6	-
Металлын үйлдвэрлэл	167 592.9	152 492.3	205 556.0	268 421.0	100.0	100.0	100.0	99.4	130.6
Боловсруулах аж үйлдвэр	103 663.8	109 865.5	123 054.4	138 897.5	37.6	41.0	36.7	33.3	112.9
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	59 885.8	63 011.7	80 526.2	82 713.1	57.8	57.4	65.4	59.5	102.7
Мод,мод эдлэл үйлдвэрлэл	612.0	885.7	1 241.9	1 234.9	1.0	1.4	1.5	1.5	99.4
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	41 082.6	45 579.9	40 724.3	54 055.1	39.6	41.5	33.1	38.9	132.7
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	4 302.1	5 523.6	6 460.1	7 652.9	1.6	2.1	1.9	1.8	118.5

3.2.2 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН БОРЛУУЛАЛТ, /салбараар, сая.төг/

Салбараар	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	Нийт дүнд эзлэх хувь				2019 I-X
					2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	2018 I-X
Бүгд	267 696.2	325 227.2	322 046.4	421 831.2	100.0	100.0	100.0	100.0	130.9
Уул,уурхай, олборлох аж үйлдвэр	172 145.9	195 175.3	184 075.3	264 795.3	64.3	60.0	57.2	62.8	143.8
Чулуун нүүрс үйлдвэрлэл	35.7	701.9	5.6	2 003.5	0.0	0.4	0.0	0.8	-
Металлын үйлдвэрлэл	172 110.2	194 473.4	184 069.7	262 791.8	100.0	99.64	100.0	99.24	142.8
Боловсруулах аж үйлдвэр	91 248.2	124 420.6	132 042.3	149 377.8	34.1	38.3	41.0	35.4	113.1
Хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	40 300.9	75 120.2	81 257.1	85 241.4	44.2	60.4	61.5	57.1	104.9
Мод,мод эдлэл үйлдвэрлэл	255.6	1 398.6	1 248.4	1 388.5	0.3	1.1	0.9	0.9	111.2
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	49 970.3	47 480.9	48 760.3	61 956.2	54.8	38.2	36.9	41.5	127.1
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	4 302.1	5 631.3	5 928.8	7 658.1	1.6	1.7	1.8	1.8	129.2

3.2.3 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН ГОЛ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ

Бүтээгдэхүүн	Х / н	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X	<u>2019 I-X</u> <u>2018 I-X</u>
Төмрийн хүдэр	мян.тн	3 008.8	3 062.7	2 775.3	3 373.8	121.6
Алт	кг	448.1	59.7	10.0	0.8	8.0
Цемент	мян.тн	364.4	333.7	287.5	374.5	130.3
Шохой	тн	36 731.0	38 580.9	34 308.9	44 597.0	130.0
Дулаан	мгк	101.6	153.6	109.5	100.0	91.3
Зүсмэл	м3	6 886.4	4 205.5	6 519.0	5 675.0	87.1
Архи	мян.л	6 049.8	5 908.7	7 174.2	7 400.4	103.2
Спирт	мян.л	2 598.7	1 618.9	2 834.3	2 866.9	101.2
Нарийн боов	тн	118.4	148.3	92.6	62.9	67.9
Талх	тн	707.1	247.0	182.5	141.6	77.6
Хэрчсэн гурил	мян.ш	265.8	21.6	12.8	27.2	212.5

3.2.4 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛТ, сумдаар, сая.төг

Сум	2015 I-X	2016 I-X	2017 I-X	2018 I-X	2019 I-X
Дүн	343 128.0	275 558.8	267 881.4	335 070.5	416 495.7
Алтанбулаг	-	-	2.6	58.0	80.0
Ерөө	211 750.8	168 150.5	151 931.5	205 500.1	269 166.2
Зүүнбүрэн	10.8	-	0.0	2.7	6.3
Мандал	62 046.1	61 248.6	60 191.4	80 684.5	83 039.7
Орхон	25.6	-	-	-	-
Сант	3.4	-	23.5	33.6	33.6
Цагааннуур	13.8	133.3	143.7	124.4	17.8
Баянгол	27 628.3	1 072.6	2 882.9	1 268.5	742.3
Сайхан	37 621.3	42 146.0	47 893.2	41 363.1	56 568.6
Орхонтуул	18.7	-	33.4	18.3	27.4
Баруунбүрэн	12.8	-	34.0	7.9	6.7
Шаамар	322.9	-	4.5	164.6	126.5
Хүдэр	125.5	129.6	139.0	356.5	211.0
Сүхбаатар	3 528.6	2 624.8	4 591.8	5 432.5	4 915.1
Жавхлант	-	35.5	0.0	0.7	-
Түшиг	11.4	9.9	0.0	35.2	1 524.3
Хушаат	8.0	8.0	10.0	20.0	30.2

4. БУСАД

А. МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН ГАЗРААС ХИЙСЭН ХЯНАЛТ, ШАЛГАЛТ

Үзүүлэлт	Шалгалт		зөвлөн туслах үйлчилгээ		Зөрчил		Нөхөн төлбөр		Торгууль шийтгэвэр/ /мянган төгрөг/	
	Шалгалтанд хамрагдсан хуулийн этгээд	Шалгалтанд хамрагдсан иргэн	Хяналтанд хамрагдсан хуулийн этгээд	Хяналтанд хамрагдсан иргэн	илрүүлсэн зөрчил	арилгуулсан зөрчил	Тогтоосон /мян.төг/	Барагдуулсан/мян.төг/	Тогтоосон /мян.төг/	Барагдуулсан/мян.төг/
Нийт	827	76	702	234	3 481	1 751	4 656	1 348	24 550	10 950
Хүнсний чанар, стандартын хяналт	252	16	156	38	534	288			1 900	1 600
Мал үржлийн хяналт										
Мал эмнэлгийн хяналт	51	15	67	36	247	132			4 000	
Ургамал хамгаалал, хорио цээрийн хяналт	46	2	75	32	269	102				
Таримал ургамлын үрийн хяналт	24		18	2	69	51				
Байгаль орчны хяналт	35	3	17		65	20	1 348	1 348	1 500	1 500
Эрүүл ахуй, халдвар хамгааллын хяналт			9	4						
Эм, биобэлдмэлийн хяналт										
Хөдөлмөрийн хяналт										
Хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналт	188	33	127	74	983	832			3 600	1 200
Нийгмийн хамгааллын хяналт	78	2	23		425	170	300		4 200	300
Барилгын техникийн хяналт	4		22		34	5	3 456		3 000	
Авто замын хяналт	15		25	6	42	10				
Эрчим хүчний хяналт	4		8		18				400	400
Тээвэр (авто, усан) -ийн хяналт /Өргөх механизм, Хот байгуулалт/	12		13	4	174	6			5 000	5 000
Харилцаа, холбооны хяналт	16	5	35	8	117	16			750	750
Хэмжил зүйн хяналт	19		46	20	52	8			200	200
Боловсролын хяналт	9		4		95	8				
Соёлын хяналт	8		8		59					
Цөмийн болон цацрагийн хяналт	15		12	4	48	14				

Эх үүсвэр: Аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газар

Б. ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ГАЗАР

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	2018 I-X	2019 I-X
Үзлэг шалгалт:			
Объект	тоо	802	553
Айл өрх	тоо	472	17
Илрүүлсэн зөрчил	тоо	1 967	1 943
Арилгуулсан зөрчил	тоо	572	650
Гарсан гал:			
Объектод	тоо	92	112
Ой, хээр	тоо	2	16
Учирсан хохирол	сая.төг	407.1	469.2
Торгууль	сая.төг		
Аварсан:			
Эд хөрөнгө	сая.төг	2 072.5	1 023.8
Барилга, байшин	тоо	43	53
Машин, техник	тоо	1	3
Захиргааны арга хэмжээ			
Аж ахуйн нэгж, байгууллага	тоо	3	20
Албан тушаалтан	тоо	1	1
Иргэн	тоо	27	27
Сурталчилгаа			
Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр	тоо	163	52
Аж ахуйн нэгж, байгууллагуудад лекц яриа	тоо	225	54
	тоо		
Усны осол:			
Аварсан хүн	тоо	1	2
Нуранга:			
Аварсан хүн	тоо		-
Заавал биелүүлэх албан шаардлага	тоо	379	288
Мэдэгдэл	тоо	570	200
Гал унтраах анги дуудлагаар гарсан	тоо	70	94
Гал дээр ажиллаж унтраасан	тоо	68	84
Гал түймэр гарсан тухай акт	тоо	39	37
Танилцуулга, дүгнэлт	тоо	26	85
Ажиллагаа зогсоох тогтоол	тоо		
Өөрөө унтраасан	тоо		11
Зөрчлийн тэмдэглэл	тоо	11	23
Мэдээллээр ирсэн	тоо	20	18

Эх үүсвэр: Аймгийн Онцгой байдлын газар

В. ТҮҮВЭР СУДАЛГАА

Үзүүлэлт сар	Өрхийн нийгэм эдийн засгийн судалгаа		Ажиллах хүчний судалгаа		Дүн	
	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /	Хамрагдсан өрхийн тоо	Олгосон судалгааны урамшуулал / төгрөг /
Дүн	340	1 700 000	540	1 620 000	880	3 320 000
1	34	170 000	50	150 000	84	320 000
2	34	170 000	50	150 000	84	320 000
3	34	170 000	60	180 000	94	350 000
4	34	170 000	50	150 000	84	320 000
5	34	170 000	50	150 000	84	320 000
6	34	170 000	60	180 000	94	350 000
7	34	170 000	50	150 000	84	320 000
8	34	170 000	50	150 000	84	320 000
9	34	170 000	60	180 000	94	350 000
10	34	170 000	60	180 000	94	350 000